

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे
परीक्षा : नोव्हेंबर – २०२५
तृतीय वर्ष
सत्र – ५

विषय:- नागरी समाजशास्त्र (BAS23-502)

दिनांक : २७/११/२०२५

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते दु. १.००

सूचना : सर्व प्रश्न सोडवा.

प्रश्न १. दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन)

(४०)

१. नागरी समाजशास्त्र म्हणजे काय ते सांगून त्यांचे महत्त्व सविस्तर स्पष्ट करा.
२. स्थलांतरास कारणीभूत असलेले वेधक व प्रेषक घटक स्पष्ट करा.
३. औद्योगिकीकरणापुर्व (पुर्व औद्योगिक) नगरांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
४. शहरांच्या अंतर्गत व बहिर्गत कार्याची चर्चा करा.

प्रश्न २. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

(३०)

१. प्राचीन भारतातील शहरांचे स्वरूप आणि प्रकार स्पष्ट करा.
२. नागरी संरचनेतील विवाहसंस्थेची वैशिष्ट्ये लिहा.
३. नागरीकरणामुळे समाजातील विविध संस्थांचे रचनात्मक स्वरूप बदलले आहे, चर्चा करा.
४. नागरीकरणामुळे निर्माण होणाऱ्या समस्यांचे विवेचन करा.
५. नगर नियोजनाची आवश्यकता सांगून, नगर नियोजनाची मुलतत्त्वे सविस्तर लिहा.

प्रश्न ३. टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

(३०)

१. भावी काळातील शहरांचे स्वरूप
२. झोपडपट्ट्यांची समस्या
३. विवाहाचे स्वरूप/प्रकार
४. नागरीकरणातील विविध घटकांचे महत्त्व

Translation in English
Sub: Urban Sociology (BAS23-502)

Instructions: Attempt all questions.

Q.1. Answer in detail (Any Two) (40)

1. What do you mean by urban sociology? Describe in detail its importance.
2. Elucidate the “Push and Pull” factors of migration.
3. Describe the characteristics of a pre-industrial city.
4. Discuss in detail the internal and External functions of a city.

Q.2. Answer in brief (Any Three) (30)

1. Describe the nature of types of cities in ancient India.
2. What are the characteristics of marriage in urban society?
3. Discuss in brief the changes that have occurred in the structure of various social institutions due to urbanization.
4. Discuss the problems that arise due to urbanization.
5. Elaborate the need for Town Planning and state its main principles.

Q.3. Write short notes. (Any Two) (30)

1. Nature of future cities
2. The problems of slums
3. Forms /types of marriage
4. Importance of various factors in urbanization
